

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Intro

.....

door Jan Prij De auteur is redactiesecretaris van
Christen Democratische Verkenningen.

Een paar dagen voor het inleveren van deze CDV bij de drukker viel het kabinet. Op het eerste gezicht is alleen in de column van Ferd Grapperhaus hiervan iets te zien. Grapperhaus schrijft over een zekere onvermijdelijkheid dat die dag van de val zou komen. De dagen ervoor werd dan ook gesproken van een ‘crisis in slow motion’: iedereen voelde haar aankomen.

Ook al kon van alle auteurs alleen Grapperhaus ingaan op de actualiteit, toch ademt heel deze CDV een nadenken over de consequenties van de kabinetsval. Want er is nogal wat aan de hand in Nederland en in de wereld: problemen en actuele kwesties waarop we graag een christendemocratische verkenning loslaten. Of het CDA nu straks weer in een kabinet terechtkomt of dat er sprake is van een nieuwe periode in de oppositie, het is zaak dat we daarop voorbereid zijn door de huidige tijd vanuit christendemocratisch perspectief te duiden en naar antwoorden te zoeken, iets wat we ook in deze CDV weer graag doen.

1953

Het huidige nummer staat in het teken van wat we eveneens een ‘crisis in slow motion’ kunnen noemen: onze omgang met water. Die moet anders. Gebeurt dat niet, dan volgen overstromingen, verzilting, perioden van droogte, en vergiftiging, allemaal zaken die zelfs nu al aan de orde zijn. Ruim zeventig jaar na de grote watersnood van 1953 in Zuidwest-Nederland durven we te zeggen dat we langzaam maar zeker in een nieuwe water(s)nood zijn terechtgekomen. Geen plotsklapse overstromingen ditmaal, geen springvloed, maar een langzaam stijgende urgentie om onze huidige omgang met water te veranderen. Er is eenvoudig soms te veel water en dan weer te weinig. Aan de ene kant is oppervlaktewater vaak te vuil, aan de andere kant spoelen we ons toilet door met zuiver drinkwater. Het water komt soms te hoog, waardoor een lieflijk riviertje in een kolkende watermassa kan veranderen. Maar vanuit een ander perspectief staat het soms ook weer te laag, waardoor de funderingen van huizen kwetsbaar worden maar ook de biodiversiteit schade lijdt.

Kortom, het waterprobleem is complex, en net als bij veel andere van zulke vraagstukken steken we als samenleving dan liever de kop in het zand, waardoor de crisis in slow motion zich onder onze ogen aan het voltrekken is. In dit nummer proberen we de complexiteit wat te ontrafelen, waarna we ook naar oplossingen zoeken. De eerste artikelen geven vooral een probleemschets; de tweede reeks volgt met politieke denkrichtingen voor een omgang met water die de bodem en het water zelf centraal stelt. Een integrale aanpak – we hebben er al eerder voor gepleit in het themanummer over ruimtelijke ordening¹ – is daarbij gewenst, omdat juist bij complexe vraagstukken alles met alles samenhangt. Wat goed is voor de boer, kan slecht uitpakken voor de natuur en de huizenbezitter. Wat op de korte termijn een oplossing biedt, kan op de lange termijn juist averechts werken. Nadenken aan de hand van duidelijke principes is dan ook nodig, en daartoe doen we aanzetten. Dit nummer wil eraan bijdragen grip op ons waterbeheer te krijgen, zodat we de houding van ‘na mij de zondvloed’ achter ons kunnen laten. Gewenst zijn politici die de leiding nemen, niet telkens redenerend vanuit een crisis waarop men onvermijdelijk afstevent, zoals de Titanic op de ijsberg, maar vanuit idealen en verbeeldingskracht.

Geopolitiek

Behalve in water duiken we in dit nummer ook in andere thema's. Allereerst geopolitiek. Met de oorlogen in Oekraïne, Gaza en Sudan is er niet alleen veel leed bij de mensen die hierdoor direct getroffen worden; ook hier in Nederland ervaren we de gevolgen, al was het maar via polarisatie over het conflict in het Midden-Oosten of via de verhogingen van de afdracht aan de NAVO. Via een interview met oud-minister van Defensie Joris Voorhoeve, maar ook in artikelen van René ten Bos en van de buitenlandcommissie van het CDA, verdiepen we ons erin wat dit allemaal voor Nederland en Europa betekent: hoe ziet de weg eruit die loopt tussen cynische, rechtse machtspolitiek en naïef links moralisme?

Ook gaan we in op de vraag hoe onze rechtsstaat en onze rechtscultuur ervoor staan. Voormalig CDA-senator Jonathan Soeharno kraakt harde noten. We kunnen wel kritiek hebben op Polen, Hongarije en de VS, waar de uitvoerende macht onder het mom van ‘we zijn democratisch gekozen’ ontoelaatbare invloed op de rechterlijke macht uitoefent of heeft uitgeoefend, maar ondertussen kennen we in Nederland zelf onvoldoende waarborgen om een vergelijkbare tendens tegen te gaan. Te gemakkelijk gaan we ervan uit dat zoiets ons land niet zal gebeuren, maar van deze naïviteit, ook in bestaande wet- en regelgeving, moeten we af, betoogt Soeharno, en doet daartoe concrete voorstellen.

Daarnaast waarschuwt Soeharno dat de Nederlandse rechtsstaat niet voor iedereen garanties biedt, zoals we onder andere bij de toeslagenaffaire hebben gezien.

.....

Hoogopgeleiden hebben er veel makkelijker toegang toe dan laagopgeleiden, wat desastreus is voor het vertrouwen in de overheid en de rechtsstaat.

Dat aspect komt ook aan de orde in de rubriek ‘Dwars’, waarin Jos Wienen en Josse de Voogd in debat gaan over de vraag of het een goed idee is om de regeling af te schaffen die statushouders voorrang geeft bij de toewijzing van sociale huurwoningen. Ook hier geldt: wat voor de een goed uitpakt, kan negatieve consequenties hebben voor de ander. En wat op het ene beleidsterrein gunstig is, kan op het andere desastreuze gevolgen hebben. Het debat over de voorrangsregeling is een voorbeeld van hoe politieke beslissingen keihard doorwerken in het leven van mensen, en toont dat eenvoudige oplossingen niet voor het oprapen liggen. Toch zal de christendemocratie juist ook voor mensen die zeer kwetsbaar zijn, of ze nu in Nederland komen wonen of al heel lang naar een woning op zoek zijn, concrete antwoorden moeten bieden.

Nederland staat aan de vooravond van nieuwe verkiezingen. Het land snakt naar een politiek die recht doet aan de complexiteit van veel vraagstukken, maar ook naar een politiek die aan de hand van duidelijke waarden en op een duurzaam fundament knopen durft door te hakken. In CDV proberen we dat proces van enig meedenken te voorzien. Daaraan dragen ook onze columnisten bij. Na Rik Torfs, met wiens inzichten vanuit België u in het vorige nummer al kon kennismaken, verwelkomen we in dit nummer Marnix van Rij, die vanuit Amerika zijn licht laat schijnen, en Meüs van der Poel, die dat vanuit en over Duitsland doet. De drie genoemde heren zullen de komende tijd vanuit het buitenland hun visie op allerlei onderwerpen bieden.

De christendemocratie is immers net als water: ze sijpelt overal doorheen en kan, als we haar goed inzetten, veel vruchtbaar maken.

1 *Christen Democratische Verkenningen* 41 (2021), nr. 3
(*Gedeelde ruimte*).